

Tisztelgés '56 mártírjai előtt

Szeptember 29-én dr. Szobonya Zoltán Megyei Emléknapp a Megyeházán

Szeptember 29-ét az idei évben is az emlékezés és főhajtás napjának szenteli a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, mely alkalommal az 1945-1961 közötti időszak hőseinek és áldozatainak szeretne méltó emléket állítani és kifejezni őszinte tiszteletét és együttérzését. Azoknak, akik lázadtak a kommunista diktatúra elnyomása ellen, az igazságért, a szabadságért, egy jobb élet reményében. Sokan az életükkel fizettek ezért, vagy soha be nem gyógyuló lelki sebeket hordoznak ma is. Állampolgárok százazreit ártatlanul meghurcolták, koncepciók eljárás során elítélték, megfosztva őket szabadságuktól, életüktől, mindenüktől.

Nekünk, az utókor nemzedékének, kötelességünk és felelősségünk előttük őszinte tiszteletünket leróni, s emléküket megőrizni. A Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlése rendeletben nyilvánította megyei emléknappá **szeptember 29-ét**, dr. Szobonya Zoltán mártírhálálának dátumát. E napon **14.00 órakor a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat oklevélatadással egybekötött ünnepélyes megemlékezést tart a Megyeházán**, melyre hívjuk és várjuk Önt is.

(Lehetőleg keretben fényképpel):

Inkább becsületben meghalni, mint becstelenül élni!"

Dr. Szobonya Zoltán az 1956-os vidéki forradalom és szabadságharc egyik emblematikus alakja volt Bács-Kiskun megyében, M. Kiss Sándor történész szerint „Dél-Magyarország legnagyobb forradalmi vezetője”. Életútja a 20. század tükre, a kényszerűen derékba tört, ki nem teljesedett jogász, tisztos polgári életpálya parabolája, ugyanakkor a félelmet leküzdő szabadságnak is a szimbóluma.

Egész életében a jog eszközeivel küzdött a körülötte élő meghurcoltak védelmében. Saját szabadságát veszélyeztetve járta a börtönöket az 50-es években, és képviselte, védte azokat, akiket a rendszer ki akart telepíteni, akiknek el akarta rabolni földjét, jószágát, természetét vagy éppen kuláknak bélyegzett. Munkásságának és egyéniségének köszönhetően nagy megbecsülésben volt része az emberek körében. Egy 1955-ös ÁVH-s jegyzőkönyv cinikusan írja: „Dr. Szobonya Zoltán Jánoshalmán, de főleg Mélykúton a kulákok védőszentje.”

Nem tett semmi rendkívülit, csupán lelkiismeretének megfelelően élt, egy embertelen világban emberként viselkedett. Elkötelezett demokrata volt, aki méltósággal képviselte a társadalom valós érdekét. Bűne csupán annyi volt, hogy pusztán létével képes volt tagadni a fönnálló hatalom eszméit és követelményeit.

Népszerűségének köszönhetően választották meg 1956. október 26-án a jánoshalmi és mélykúti forradalom szervezőjévé, majd vezetőjévé. A forradalom első napjától kezdve valódi többpárti demokrácia megteremtésén dolgozott. Beszédeiben is hangsúlyozta: „Nyújtsunk egymásnak békejobbot, mert olyan kevesen vagyunk magyarok, s most minden emberre szükség van.”

Vezetésével lebontották a tanácsrendszert, létrehozták a demokrácia alapintézményeit, újjászervezték a pártokat, megalakították a nemzetőrséget a rend fenntartására. Megszervezték a közrend biztosítását, mindezt a Jánoshalmán állomásozó tűzeralakulat, és a laktanyában felhalmozott fegyverek mellett. Személyiségének köszönhető, hogy Jánoshalmán és környékén mindvégig élet- és vagyonbiztonság volt, annak ellenére, hogy a katonaságnak tűzparancsa volt november 29-ig. Később ez nagyobb bűnnek számított, mert a forradalom tisztaságát képviselte.

Dr. Szobonya Zoltán többször is elhagyhatta volna az országot, de nem tette. Szenvédélyesen szerette hazáját. Mindig azt hangoztatta, hogy amit tett, azért vállalja a felelősséget, hiszen a forradalom napjaiban igaz célokért harcoltak tiszta eszközökkel. Váltig hitte, hogy társaival együtt nem ártottak senkinek, a haza üdvét szolgálták, és egy igazabb, élhetőbb demokratikus világ megteremtésén dolgoztak.

1957 februárjában letartóztatták „a demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedés kezdeményezése és vezetésének bűntette” miatt, és kötél általi halálra ítélték, melyet 1958. szeptember 29-én 6 óra 30 perckor a kecskeméti börtönben hajtottak végre. Bátran vállalta a halált, mert mint mondta: „Inkább becsületben meghalni, mint becstelenül élni.”

